

שתי משניות ליום משנה שלמה

יו"ל ע"י משנה שלמה
העמותה להנחלת אהבת התורה
ואהבת ישראל (ע"ר)

מס' עמותה: 580553329

משנה שלמה עמותה
להנחלת אהבת התורה
ואהבת ישראל (ע"ר)

טל': 052-5802345 מייל: mishna.shlema@gmail.com
כתובת: עין שמש 23 גני תקווה 55900

פרויקט שתי משניות ליום - לעילוי נשמת
הרה"ק רבי אברהם מתתיהו ב"ר מנחם נחום זצוק"ל כ"ק האדמו"ר מסטנשט
הרה"ק רבי חיים זנוויל ב"ר משה זצוק"ל כ"ק אדמו"ר מריבניץ

"תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא שנאמר: "הליכות עולם לו"
אל תיקרי הליכות אלא הלכות". - רש"י: הלכות - משנה וברייתא, הלכה למשה מסיני.

הלימוד היומי לעילוי נשמת

רבי שמואל אליעזר ב"ר יהודה הלוי זצ"ל

הרה"ק רבי אשר אנשיל הלוי אב"ד טשענגער ב"ר שמואל זצ"ל

הרה"ק רבי יעקב יהודה ב"ר נתן נטע זצ"ל

משנה ד'

רבינו עובדיה מברטנורא

הרובע וחצי רובע. כגון חתיכת עץ עבה וארוכה ובו שתי מדות חקוקות זו אצל זו, אחד מחזיק רובע ואחד מחזיק חצי רובע, ודופן מפסיק בין זו לזו.

כלי שנשטמא תוכו. בתמיה. וכי כלי שנשטמא תוכו לא נשטמא אחריו, ואמאי תנן לא נשטמא חצי רובע, והלא אחריו של רובע היא.

של כת קודמין היא. כל אחת מהן לוותה הקדימה מחברתה, כלומר שאין להם קדימה זו על זו. וכשם שאתה אומר שחצי רובע אחריו של רובע, כך תאמר שהרובע אחריו של חצי רובע. וכשנשטמא הרובע, אחריו של חצי רובע נשטמא ולא תוכו. וגירסת רבותי, של כת קודמים היא, לפי שכתות של תלמידים היו יושבים לפניו שורות, אמר להם שאלה זו כבר שאלה ממני הכת של תלמידים היושבת בשורה הקודמת, וכך השבתי להם או שמו וכו'.

הרובע, וחצי הרובע. כלי מדידה המורכב משתי מידות, אחת של רובע הקב (כליטר), ואחת חצי רובע, ויש דופן המפרידה ביניהן* נְטָמָא הַרְבַּע - לֹא נְטָמָא חֲצִי הַרְבַּע, נְטָמָא חֲצִי הַרְבַּע - לֹא נְטָמָא הַרְבַּע. דהיינו שכל מידה נחשבת ככלי בפני עצמה, ואם נשטמא אחת מהם במשקים טמאים, לא נשטמא חברתה. אָמְרוּ שאלו התלמידים לְפָנֵי רַבִּי עֲקִיבָא: הוֹאִיל וְחֲצִי הַרְבַּע נחשב אַחֲרָיִם לְרַבֵּעַ שהרי הכלי נקרא 'רובע', מכאן שהכלי למידת הרובע הוא העיקר והוא נחשב לתוך הכלי, נמצא שכלי מידת חצי רובע נחשב כ'אחורי' הכלי למידת הרובע, אם כן כיצד יתכן ש... כָּלִי שֶׁנְטָמָא תוֹכוֹ, לֹא נְטָמָאוּ אַחֲרָיו ולמה שנינו לעיל: נשטמא הרובע לא נשטמא חצי הרובע, שהרי הדין היה צריך להיות שהיות ואם נשטמא הרובע שהוא ה'יתוך', נשטמא גם החצי רובע, שהוא נחשב כ'אחורי' הכלי, אָמַר לְהֵן ענה להם רבי עקיבא לתלמידים: שֶׁל פֶּת קוֹדְמִין הִיא כלומר שאלם רבי עקיבא ומניין אתם בטוחים איזו מידה היא הקודמת להיחשב כ'יתוך' הכלי וחברתה תיחשב ה'אחוריים?', האם הדבר כל כך ברור לכם שהרובע הוא הקודם והוא נחשב כ'יתוך' וחצי הרובע נחשב 'אחוריים' לרובע, וממשיך רבי עקיבא את דבריו או שְׁמָא הַרְבַּע אַחֲרָיִם לְחֲצִי הַרְבַּע, והרי כָּלִי שֶׁנְטָמָאוּ אַחֲרָיו, לֹא נְטָמָא תוֹכוֹ כלומר ענה רבי עקיבא שהיות ולא ברור לנו איזו משתי המידות היא נחשבת כ'יתוך' ואיזו נחשבת 'אחוריים', לפיכך אנו יכולים לומר על זו שנשטמא שהיא כ'אחוריה' של חברתה, וזהו מה ששנינו 'נשטמא הרובע, לא נשטמא החצי רובע, נשטמא החצי רובע לא נשטמא הרובע, שכן כלי שנשטמא אחריו לא נשטמא תוכו (גר"א). ועיין ברב מברטנורא שמביא פירוש נוסף.

* ובעל התפארת ישראל מפרש שהמדובר בכלי שמצידו האחד יש לו בית קיבול כמידת רובע, ובצידו השני יש לו בית קיבול במידת חצי רובע, והתחתית של שניהם היא זו שמפרידה ביניהן.

לעילוי נשמת

מורי ורבי הרה"ק יצחק יגן ב"ר יעקב ורחל זצוק"ל
מור"ר אבי דוד שלום ב"ר שלמה דב וברכה שיפמן ע"ה
הרבנית פעריל דבורה ע"ה בת הרב ישראל צבי יאיר
מרת חיה רויזא בת מוה"ר נטע צבי שלאינגר ע"ה

לקבלת המשנה היומית למייל או לוצאפ ולהנצחות

ניתן לשלוח מייל לכתובת: mishna.shlema@gmail.com

או לשלוח הודעה לנייד: 052-5802345 או: 053-4287288

משנה ה'

נְטָמָא הָרְבַע אם נגעו משקים טמאים בתוך החלק שהוא במידת רובע - אזי **הָרְבַע** היינו תוך הכלי וְאֶחָדָיו הצד החיצוני של הדפנות השייכות למידת הרובע, פרט לדופן שמפרידה בין מידת הרובע למידת חצי רובע **טְמֵאִין** כמו שלמדנו שכל שנטמא תוכו, נטמאו אחוריו, אולם מידת **חֲצֵי הָרְבַע וְאֶחָדָיו טְהוֹרִין** כמו שלמדנו במשנה הקודמת 'נטמא הרובע, לא נטמא חצי הרובע', ומוסיפה המשנה ללמד שאף הצד החיצוני של הדפנות השייכות למידת חצי הרובע טהורות. וכן אם **נְטָמָא חֲצֵי הָרְבַע** היינו שנגעו משקים טמאים בתוך מידת חצי הרובע - אזי **חֲצֵי הָרְבַע וְאֶחָדָיו טְמֵאִין, הָרְבַע וְאֶחָדָיו טְהוֹרִין** כמו שביארנו ברישא*. אם **נְטָמָאוּ אֶחָדֵי הָרְבַע** במשקים טמאים - **אֶחָדֵי חֲצֵי הָרְבַע טְהוֹרִין - דְּבָרֵי רַבִּי מְאִיר** שלדעת רבי מאיר שתי המידות נחשבות כשני כלים נפרדים. **וְחֻכְמֵיהֶם** שחולקים על רבי מאיר **אוֹמְרִים : אֵין חוֹלְקִין אֶת הַגְּבִין** את האחוריים, ולפיכך אם נטמאו אחוריה של אחת מן המידות, גם אחוריה של המידה האחרת טמאים. **וּכְשֶׁהוּא מְטָבִיל** את הכלי הזה כדי לטהרו מטומאתו - **מְטָבִיל אֶת כָּלוּ** דהיינו שהוא מטביל גם את החלק של הרובע וגם את החלק של החצי רובע, ואע"פ שנטמאו אחוריהם בלבד צריך להטביל גם את 'תוכם'**.

* אולם הדופן המפרידה בין שתי המידות אין לה דין אחוריים, אלא רק דין של תוך, דהיינו שהצד שהוא כלפי מידת הרובע, נחשב כתוך מידת הרובע, והחלק שהוא כלפי מידת חצי הרובע, נחשב כתוך של מידת חצי הרובע, לפיכך אם נטמאה אחת מן המידות, הצד של הדופן המפרידה שהוא כלפי אותה מידה שנטמאה טמא, ואילו הצד שהוא כלפי המידה האחרת נשאר טהור.

** יש מפרשים שפיסקה זו מתייחסת למה שלמדנו ברישא שאע"פ שלמדנו שאם נטמא הרובע לא נטמא חצי הרובע וכו', מכל מקום כשהוא מטביל את הכלי צריך להטביל את כולו, והטעם הוא לפי שהרובע והחצי רובע הם יחידה אחת מחוברת (עצם אחד), ויש נותנים טעם נוסף שהיות שלפני הטבילה אסור להשתמש אף בחלק הטהור משום שחוששים שמא יחליף בטעות בין הצדדים, לפיכך יש להטביל את כל הכלי וזאת כתזכורת שקודם טבילה אין להשתמש אף בצד הטהור.

רבינו עובדיה מברטנורא

הרובע ואחוריו טמאים - הרובע היינו תוכו, ואחוריו היינו הדפנות המקיפות את הרובע מבחוץ. אבל דופן המפסיק בין שניהם, בכלל תוכו של חצי רובע, וטהור צד שכלפי חצי רובע. וכן כשנטמא חצי הרובע, חצי רובע ואחוריו טמאין. חצי הרובע היינו תוכו, ואחוריו היינו דפנות המקיפות חצי הרובע מבחוץ, ודופן המפסיק, צד של כלפי הרובע בכלל תוכו של רובע.

נטמאו אחורי הרובע - היינו דפנות המקיפות מבחוץ.

אין חולקין את הגבין - היינו האחוריים, וכל האחוריים טמאין כשנטמא אחד מן האחוריים.

מטביל את כולו - רובע וחצי רובע. ואין הלכה כרבי מאיר. ודין דופן האמצעי מפורש לעיל בסוף פרק ב', דרבי יונתן בן נורי אומר חולקין את עביו, המשמש לטמא טמא והמשמש לטהור טהור.